

Johann Quistorp

**D. Johannes Quistorpius, Theol. Prof. ad hunc Actum Decanus Suo, ac
Theologicae Facultatis nomine, Ad Inauguralem Disputationem die X. Decemb. ...
a ...Dn. M. Samuele Movio, Pom. Eccles. Daber. vocato Pastore & nominato
Praeposito. Publ. habendam Omnes & singulos Academicos, & Dei amantes
invitat**

Rostochii: Kilius, 1663

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn740038540>

Druck Freier Zugang

R U Meib 1663.

Johannes Quistorp/a

Verf.: Samuel Morius

Nat. Programm

Programm 9
D. JOHANNES
QVISTORPIUS,

ΘEOΛ. Prof. ad hunc Actum

DECANUS

Suo, ac

THEOLOGICÆ FACUL-
TATIS nomine,

Ad Inauguralem Disputationem,
die X. Decemb.

DEO volente,

à

VIRO REVERENDO & CLARISSIMO
DN. M. SAMUELE MOVIO,
Pom. Eccles. Daber. vocato Pastore
& nominato Præposito.

Publ. habendam

Omnes & singulos Academicos, &
DEI amantes invitat.

ROSTOCHII,

Typis JOANNIS KILII, Acad. Typogr. Ao. M. DC. LXIII.

1926.5.456

I. N. I.

Derique Coelestis
Doctrinae Studiosi, à pe-
dibus Gamaliëlis remo-
ti, vocantur ad Eccle-
siasticam, paucissimi ad
Scholasticam cathedrâ;
utque missis Athenis,
Hierosolymam commi-
grent, Interim tñ. in iis, quæ ad S. Pastorale mu-
nus proprie spectant, in Christianorum Acade-
miis, non instrui, nec informari cupiunt! U-
bi locorum nunc attendunt R. Ministerii Can-
didati, ad Concilii V. Aureliani cap. 9? *Nullus
ex Laicis, absq. annuâ conversatione præmissâ, Epi-
scopus ordinetur, ita ut intra anni ipsius spatium,
à doctis & probatis Viris, disciplinis & regulis
spiritualibus plenius instituat. Ad vanæ sci-
entiaæ arborem, nulli non præter necessitatem
manus*

manus extendunt : Illa saltem discunt, quæ
iis demum ex usu esse haud possunt. Novi
pios Presbyteros, qui quondam in Academiis
Philosophiæ & controversiis Scholasticis, se-
totos manciparant, cujus scientiæ modò nul-
lus amplius usus est iis. Imò Doctores Aca-
demici, nullum non Hæreticum, jam olim con-
futatum, ex orco revocant, & omisâ Scrip-
tura S. variis argutiis humanis, denuò de ponte
præcipitare satagunt, seu Scholasticorum Pa-
palium strophis profligant. Isti sibi quoq;
dictum putent, quod B. Lutherus notat, in der
Vorrede auff das Büchlein E. Klingenbeils. T. 4.
Jen. p. 381. b. Ich habe die Papisten in die Bü-
cher gejaget / sonderlich in die Schrift / und den
Heiden Aristotelem, und den Summisten, sampt
den Sophisten, mit ihren Sententiarum vom
Platz getrieben / daß sie weder auff der Kankel /
noch in Schulen so regieren und lehren / wie sie
zuvor gethan haben / welches ich achte / daß kein
Concilium hätte vermocht. Sed hæc obli-
rata nunc sunt, & hæc dicta B. Luthero, adeò
à Philosophastris, ac procacis ingenii juveni-
bus, vitio vertuntur, ut nec aliquem erudi-
tum æstiment, qui non sit spissus Sophista &
vitilrigator. Sacras literas alto supercilio despi-
ciunt,

ciunt, ac se ipsos Mose & Prophetis longè acutiores & sapientiores putant, nihilq; in Theologia proponi ajunt, de quo judicium ferre haud possint. Hic Academicorum fastus inefabilis, & animi elatio, magnas turbas dat Ecclesiæ Christi.

Disputationum exercitium non damno, est enim disputatio *Cribrum veritatis*, ac melius veritas inquiri non potest, quam distinctè interrogando & respondendo. Quin de se ipso Augustinus lib. 3. cont. Acad. c. 13. profitetur, quod *disputandi ars, ad dissolvenda hæreticorum sophismata, magnum sibi attulerit adjumentum*. Saltem noto eos, qui disceptando, in summa doctrinæ Evangelicæ mysteria, argutè nimis inquirunt, & de fidei articulis, in utramque partem problematicè disputant. *Civitas enim Dei, Academicam dubitationem, tanquam dementiam detestatur*, August. l. 19. de C.D. cap. 18. Quo etiam pertinet Theodosii interdictum, in Constant. Synodo, de intermittendis disputationibus, de rebus ad fidem pertinentibus, apud Sozom. l. 7 c. 12. In Nicænâ Synodo, pi⁹ Laic⁹ simplici ac sincero animo prædit⁹, os obturavit dicaci & litigioso dialectico, de Deo in casu recto & obliquo disquirenti, ex relatione Socratis lib. 1.

tis lib. i. c. 5. Undè verè allocutus est Constantinus M. apud Theodoretum, l. i. c. 7. Patres Concilii primi Oecumenici. *Evangelici & Apostolici libri, necnon antiquorum Prophetarum oracula planè instrunt, nos sensu Numinis. proinde hostili posita discordiâ, sumamus ex dictis Divini Spiritus explicationes questionum.* Etenim cum Juris Consulti, ad humanum, jus constituendum, sine lege aliquid pronunciare erubescant: quanto minus audebunt Theologiæ cultores, absq; Divinis testimoniis, aliquid asserere! non ut de iis iudicent, sed ut reverenter se eis subjiciant. Ad hæc attendit præfens Candidatus Theol. Rev. M. S. A. MUEL MOVIUS in disputatione suâ de *Imputatione peccati primi Adamitici, in tota specie radicatâ.* Qui non ad rationis humanæ normam exigit ista omnia, sed intellectus sui acumen, sub Christi obsequium captivum ducit, 2. Cor, x. 5.

Nolite, quorquot in arenam Theologicam descendetis cum Candidato nostro, argumentis dialecticis & tortuosis concertare, quæ haud facilè divinis aptanda sunt rebus, sed gladium Spiritus arripite, Spiritus enim dijudicat cuncta. Non obstante eo, quod hæretici omnes quoq; ad sui dogmatis defensionem.

A 3

nem.

nē, Codicem S. adducant; quibus dictum sit il-
 lud Rabbiorum: *In omni loco, in quo invenis
 pro hereticis objectionem, invenis quoq; medica-
 mentum in latere ejus.* Nec prætendi potest
 Scripturæ obscuritas: *Non enim abscondita est
 veritas in scripturâ, sed obscura iis, qui eam qua-
 rere nolunt.* Chrysoſt. in 2. Theſſ. Hom 44.
 & 2. Cor. iv, 3. Ut autem ſciatis, quis hic ſit
 Candidatus Th. quem R. Facultas publ. expo-
 nit cenſuræ, PRO SUMMIS IN THEOLOGIA HONO-
 RIBUS DOCTOREIS IMPETRANDIS. *Natus is est in citeri-
 ore Pomerania, ex propriâ ejusdem relatione.
 Colberga, anno h. ſeculi, trigeſimo quinto ferè elapſo,
 Patre ZACHARIA MOVIO, Aromatario
 & Mercatore, Matre verò URSULA SCHAL-
 LENEN, parentibus honeſtiſſimæ originis &
 cognationis. Nativitatem, ut inter Chriſtianos
 convenit, regeneratio per ſolemnitatem baptis-
 mi excepit. Infantia infantilibus, pieq; compositis
 luſibus, huic ætati teneræ propriis, exacta, ſucceſſit
 pueritia pædiæ ſacræ & primis literarum elementis
 miniſterio privato publicorum præceptorum deſti-
 nata, & ad annum 15. ætatis continuata, quò Rev.
 DN. J. STAMMERUS, Paſt. Gæſtloſſhag.
 p. m. privata informationi finem fecit, & jam
 adoleſcentem factum publicæ Scholæ tradendum*
 eum

enumesse, parentibus ejus præter alios autor fuit.
Prænominati Viri instinctu, anno æt. 17. Stetinum
adiit, ubi auditis prius Scholæ Senatoriæ lectioni-
bus, ad Regium Pædagogium, consilio Pl. Rev.
DN. M. J. UTECHTEN, ad D. Nic. Ar-
chidiac. tunc temporis Hospitis, translatus, cujus
operam in domesticâ informatione Philosophiæ or-
ganica etiamnum gratus deprædicat. Pædagogi-
starum numero adscriptus, incomparabili, cum vi-
veret, Pomerania præceptori DN. Doct. MI-
CRÆLIO, æ. m. pansophica & Theologica
professo dociles præbuit aures, & sedulas manus in
excipiendis prælectionibus, quod Præside de Personâ
Christi publicè disputavit, & semel atq; iterum de
propositâ materiâ orationem habuit. His præviis
lectionibus, adjunxit quoq; disputationes Theolog.
ab Admodum Reverendo Theol. B. DNO. JAC. FA-
BRICIO, Gen. Superint. institutas, ejusq;
Domini generi, Theol. Celeberrimi J. FABRI-
CII, tum Hospitis disputatoria exercitia publica
Theol. atq; Hebræas institutiones, quibus quâ
audiendo, quâ opponendo & respondendo, debitâ
diligentiâ, interfuit. Audivit quoq; DN. M.
PRÆTORIUM, Eloquentiæ primo-cognitâ
tradentem, quod præside de Bello Gallico ex Jul.
Cæs. publicè disputavit. Dictis Viris meritò
annu-

annumerandus D^NS. M. DANIEL Schullz /
 Log. & Metaph. Prof. hodiè laudati Pædag. Re-
 ctor meritisimus, qui, habitâ beneficiorum acce-
 ptorum recordatione, patris loco collocandus, de
 cuius viri dexteritate & fidelitate proponendi stu-
 diosa iuventuti artes liberales, abunde satis speci-
 imina exemplorum elaboratorum laudem ac fidem
 faciunt. Triennio, & quod excurrit, Pædago-
 gica cultura Stettinensi impenso, felici, ut ajunt sy-
 dere, decurso, Academiam & initio quidem Patri-
 am Gryphicam salutavit anno æt. 20. receptus ibi-
 dem, DEO singulariter providente, à Maximè
 Reverendo D^NO. JOH. FRID. KÖNIG,
 tum Doctore Gryphiswaldensi, jam Theologo
 ac Professore Rostochiensis excellentissimo, cuius con-
 victu & musæo, non sine insigni studiorum incre-
 mento, usus fuit, quò dexterrimè præeunte & fi-
 delissimè inculcante, inestimabilem Theologiae Theti-
 cæ dulcedinem prælibare cœpit, prælibatam abine-
 unte ætate Academicâ, ad hoc usq; tempus, summo
 cum oblectamento, conservare, hodieq; accedente
 quotidiano colloquio per amico Theologi nominati
 Hospitis adaugere & magnopere celebrare studet.
 Neq; cæteris D^Nis. Professoribus, acceptâ occasi-
 one, animus discendi defuit, præprimis celebrer. D^NO.
 Doct. L A G O, post expedita collegia lectorio-
 B dispu-

disputatoria Philosophica, libros symbolicos pri-
vatim explicanti & publicè disputanti auditor
atq; proponens adfuit, ibidem quoq; præside DN.
M. URSINO, de Naturâ Metaphysicâ di-
sputavit. Vocato v. à Serenissimo Duce Me-
clenburgico & c. & c. laudato Theologo DN. D. KÖ-
NINGIO, in qualitate Generalis Superintend.
per Principatum Mecleb. & Ratzeburg. illucq; pro-
ficienti comes adfuit, singulari in Dominum
Præceptorem motus fiducia, per trimestre Ratze-
burgi fere commoratus, tandem in Patriam re-
versus fuit, moxq; parentum placito Witteber-
gam concessit, ubi convictor atq; domesticus fuit
Pl. Reverendi DN. Doct. J. A. QVENSTA-
DII, Theolog. Prof. Ord. famigeratissimi. Stu-
diorum Wittebergensium ingressum quod attinet,
cepit iste in studio & studio Philosophico. In
Naturali scientia Doctorem habuit B. J. SPER-
LINGIUM, in Moralibus perquam cele-
brem DN. Doct. WENDELERUM, quò
præside ter disputavit publicè de Summo Bono,
de Judiciis, de DEO naturaliter cognito; in
Log. Metaph. & Pneumaticis Præclarissimum
DN. Prof. TRENTSCIUM, aliosq; Ma-
gistros, sub illius præsidio publicè disputavit ex
Metaph. de Personâ & Supposito; in Linguis
Orient.

*Orient. publicè audiuit D^N. Prof. SENNERTUM
 Philol. exim. privatim v. D^N. M. ORTLOB,
 & D^N. M. RABSKI informatores habuit;
 non intermissis interim laboribus Theologicis, in-
 choatis, prælegente & disputante publicè priva-
 timve D^{NO}. Doct. QVENSTADIO, Ho-
 spite, quò præside publicè disputavit de Theolo-
 giâ in genere: continuatis, Doctore publico pri-
 vatoq₃ Exegetico B. D. KUNADO, quò præ-
 side publicè disputavit de Unione Credentium,
 cum D E O mysticâ, pro virili elaboratâ: Pro-
 motis, D^N. Doct. J. MEISNERO, publicè
 eq₃ ac privatim dexteritatem suam studiosis com-
 mendante, quo Doctore Theol. Theticam, Pole-
 micam, Homileticam necnon Historiam Ecclesiasti-
 cam audiuit, auditamq₃ excepit, eog₃ præside priva-
 tim contra Pontif. Calvin. Photin. Arm. &
 Weigel. in societate collegii constitutus, opponen-
 tis & respondentis vices sustinuit, publicè verò Ma-
 teologiam Adversariorum modo citatorum pro-
 prio Marte descriptam ventilandam proposuit. Fi-
 nitis, quantum ad locum, D^N. Doct. ABRAH.
 CALOVIO, Theol. eminentissimo, publicè pri-
 vating₃ Theol. Exegeticam cum Annadversio-
 nibus in Grotium strenuè inculcante & disputante,
 sub præsidio ejus publicè disputavit de integro Pro-
 B 2 verbiorum*

verbiorum Salomonis libro, ab exceptionibus
Grotii vindicato. Circa hoc tempus perlustravit
quoq; alias Academias, Lipsiacam, Francofur-
tensem & Helmstadiensem, non insalutatis Do-
minis Profess. Theologis, quorum affatu jucundo
& honorificâ exceptione persape fruitus est. Anno
24 at parentum desiderio & praeceptorum consi-
lio, à celeberrimo & quoad nominis famam nun-
quam intermorituro D^{NO}. A. BUCHNERO,
Decano, Magister Philosoph. creatus, &
honorifico loco, in insigni Candidatorum frequentia,
collocatus fuit. Post acceptam lauream Philoso-
phicam, justo tempore à Pl. Venerando D^{NO}. Doct.
ZIEGRA, tum Decano, ad praeuium peti-
tum in numerum Magistrorum privatim legentium
& disputantium Philosophiam receptus, alia atq;
alia privatim aperuit collegia, utpote Logica, Me-
taph. Ethica, Historica, nec non antiquarium de
Republicâ Romana, captaq; feliciter ad finem per-
duxit. Praemissis praemittendis privato-publicis spe-
ciminibus, ad praesidium Philosophicum publice per-
agendum, consensu Ampl. Facult. Phil. admissus,
disputavit & quidem primo de Existentiâ Theolo-
giae Naturalis, deinde de Essentia Theol. Naturalis.
His sedulo continuandis exercitiis inexpectatam
objecit moram avocatio in patriam, quâ tamen
non

non diu post relictâ, Wittebergam reversuro;
 præter spem Berolini cura & gubernatio Triga
 Nobilissimorû, promotore Nobili & Consult. Viro,
 DN. J. Xhau / Serenissimi Potentissimiq; Electoris
 Brandenburgici Bibl. & Consil. disertissimo com-
 mendata fuit. His tribus generosis equitibus, quorû
 primus (atate) Dominus von Waldow / secundus
 Dominus von Ramel, tertius Dominus von
 Burgstorff / operam moralem, historicam atq;
 politicam eâ fidelitate communicare cœpit, ut etiam
 agrè omnino discessum ejus tulerint. Cum enim
 Dominus de Ramel, Eques Pomer. desiderio vitæ
 Academicæ duceretur, eum comitem atq; inspecto-
 rem habuit Wittebergæ per unum cum dimidio an-
 num. Interea temporis, quod susceptarum parti-
 um fuit, pro virili egit tum publicè, præsidendo ex
 Ethicis de Principiis actionum moralium, ex Pne-
 maticis de Angelorû quidditate & affectionibus, ex
 Philologicis de linguâ Hellenisticâ disputavit; tum
 privatim Ethicam atq; Politicam, nec non Justi-
 num & Salustium explicavit. Tandem eò, quò
 par est, cultu Ampliſſ. Facult ejusq; spectabilem
 tum Decanum, Excell. Virum NOTNAGELI-
 UM, pro impetrando LOCO in laudato Collegio de-
 bito modo compellavit, petitamq; Adjuncturæ di-
 gnitatem faventissimè obtinuit. Et cum solenne

sit jam receptis disputare pro LOCO, idē quoq; fecit in confesso splendidissimi auditorii, habitā disputatione Ethicā de Diversitate actionum moralium. Et quamvis acceptam spartam indies publicē exornare secum constituisset, elaboratis in eum finem nonnullis disputationibus, utpote de Rationali Theologico, post in Patriā sub formā dissertationis, stylo Germanico, publicato, it. de vario in populo Romano Ordine, ut & de Moderatione Ethicā, patriā tamen angustia ulteriorem Academicarum usum ei in videre visē, patrios lares repetere nolentem volentem impulerunt. Domi v. à publicis Academicis exercitiis abstractus, post privata studia, habendis quandoq; concionibus in vigilavit, bono infractōq; animo sperans, fore ut tandem ei providentiā divinā gratia promotionis distribuere-tur. Nec spes DEO confisa decollavit. Ante aliquot menses enim propitium Numen, junctis suffragiis & consiliis Generosissimorum Dominorum de DEVITZEN, Patronorum verē indulgentissimorum Cœtū Daberensem rectē docendum, riteq; regendum, pro virtute talenti concessi, animæ ipsius sanctē concredidit. Hæc ille. Quā honorificā conditione divinitus acceptā, ope Spiritus S: omninō DEI gloriam & Ecclesiæ utilitatem, se promoturum, confidit & promittit, & ad hunc

hunc finem intentum eò diligentius & intensius
prosequendum & feliciter obtinendum, præter lite-
ras vocationis inductrices, à venerandâ Facult. THE-
OL. decenter & ordinariâ viâ petiit, ut ipsum ad
ista Examina Theologica admitteremus, quibus
Licentia præcipuos in *theologia* honores demùm con-
sequendi, impetratur. Quibus postulatis, Colle-
gium nostrum haud potuit adversari. Aperuimus
igitur ipsi, ad primum s. rigerosum Examen seu
colloquium, de universo corpore Biblico, & libris
symbolicis orthodoxæ Ecclesiæ, aditum. In quo
cum testatus nobis esset Cõfessionem sinceram &
promptum iudicium: Ulterius progrediendi, &
ad Inauguralem disputationem habendam, feci-
mus ipsi potestatem.

Cumq; Apologia A. Conf. veram agnitionem
peccati Originis necessariam iudicet: neq; posse
intelligi magnitudinem gratiæ Christi, nisi cogni-
tis nostris malis, petiit Candidatus sibi concedi li-
centiam, de hoc fonte omnis mali sobriè differendi.
Et quamquã multa mala in Protoplastorũ peccato
fuerint complicata, ad exemplum Tertulliani, qui
de hac culpa lib. 2. cont. Marc. scitè disquirat:
Primordialis lex lata est Adæ & Evæ in Paradiso, quasi-
matrix omnium preceptorum. Deniq; si Dominum suum
dilexissent, contra preceptum ejus non fecissent, si prox-
imum diligerent, i. e. seipsos, persuasioni serpentis non,
credidissent, atq; ita in seipsos homicidium non commis-
sent, excidendo de immortalitate, faciendo contra prace-
ptum DEI. A furto quoq; abstinuissent, & de fructu ar-
boris

boris non gustassent. Nec falsum asseveranti Diabolo
participes efficerentur, credendo ei quod similes DEO
essent futuri. Si alienum non concupiscerent, de fructu
vetito non gustassent. Igitur hac primordiali lege DEI,
quam in arboris fructu observari DEUS sanxerat, omnia
peccata legis posterioris, specialiter condita fuisse cogno-
scimus. Interea tamen memores erimus Augustini
modestiae, Epistolâ 28. ad Hieron. & non nimis scru-
pulosè in modum, quo peccatum in nos derivetur, inquire-
mus: Sed de liberatione à tanto malo præcipuè solliciti
erimus, ejus exemplo, qui in puteo periclitans, querenti
quâ ratione in illum esset prolapsus, respondit: Extrahere
me potius; quam illud ex me queras, ne limo suffocer.
Adeste Viri tam pii quam docti, & tentate in timo-
re Domini. Candidatum Theologiæ, qui ad altio-
ra sedulo contendit. JESUS CHRISTUS Do-
minus noster, ad Regni sui amplificationem
dirigat cuncta, id est, quod precamur
& optamus. Amen.

P. P. Rostochii sub sigillo Faculta-
tis Theologicæ. Dom. I. Adven-
tus D. N. J. Anno 1663.

hunc finem intentum eò diligentius & prosequendum & felicius obtinendum, ras vocationis inductrices, à venerandâ Facultate OL. decenter & ordinariâ viâ petiit, ut ista Examina Theologica admitteremus. Licentia præcipuos in Theologia honores deſequendi, impetratur. Quibus poſtulatium noſtrum haud potuit adverſari. A igitur ipſi, ad primum ſc. rigerofum colloquium, de univerſo corpore Bibliſymbolicis orthodoxæ Eccleſiæ, aditum cum teſtatus nobis eſſet Cõſeſſionem ſi promptum iudicium: Ulterius progred ad Inauguralem diſputationem habemus ipſi poteſtatem.

Cumq; Apologia A. Conf. veram ag peccati Originis neceſſariam iudicet: n intelligi magnitudinem gratiæ Chriſti, tis noſtris malis, petiit Candidatus ſibi centiam, de hoc fonte omnis mali ſobrie. Et quamquã multa mala in Protoplaſto fuerint complicata; ad exemplum Tertu de hac culpa lib. 2. cont. Marc. ſcitè *Primordialis lex lata eſt Ada & Eva in Para matrix omnium præceptorum. Deniq; ſi Dom dilexiſſent, contra præceptum ejus non feciſſent, dum diligere, i. e. ſeipſos, perſuaſioni ſer credidiſſent, atq; ita in ſeipſos homicidium noſ ſent, excidendo de immortalitate, faciend co ptum DEI. A furto quoq; abſtinuiſſent, & d*

